

MANAGEMENTUL SECTORULUI PUBLIC (IV)

Interviu cu Dr. Daniela RAHOTĂ, Director Executiv Direcția de Sănătate Publică Județeană Bihor

1. Conferențiar universitar, Facultatea de Medicina și Farmacie Oradea, Departamentul de discipline morfologice-Director de departament

2. Director executiv Direcția de sănătate publică Bihor; Medic primar igienă și sănătate publică și management.

Reporter: Sunteți director executiv al Direcției de Sănătate Publică Bihor. V-aș ruga, pentru cititorii noștri, să ne vorbiți despre atribuțiile DSP, importanța instituției și rolul pe care trebuie să îl joace în beneficiul fiecăruia dintre noi...

Daniela RAHOTĂ: Sunt dr. Daniela RAHOTĂ, medic primar de sănătate publică și management, medic primar de igienă, conferențiar universitar la Facultatea de Medicină și Farmacie, Universitatea din Oradea și director executiv la Direcția de Sănătate Publică Bihor din anul 2012.

Direcția de Sănătate Publică Bihor, subordonată Ministerului Sănătății și reprezentând autoritatea de sănătate publică la nivel județean, realizează politicile și programele naționale de sănătate publică, elaborează și implementează acțiuni locale de sănătate publică având la bază principiile:

- promovarea sănătății
- ocrotirea sănătății, prin menținerea sănătății și prevenirea bolilor
- controlul morbidității prin combaterea bolilor și a consecințelor acestora
- redobândirea sănătății

Misiunea noastră este de a veghea la starea de sănătate a populației, de a preveni îmbolnăvirile și de a sprijini implementarea politicilor de sănătate naționale.

Printre atribuțiile principale ale DSP se numără:

- monitorizarea și supravegherea stării de sănătate a populației;
- coordonarea activităților de prevenire și control al bolilor transmisibile și netransmisibile;
- promovarea sănătății prin campanii și intervenții educaționale;
- avizarea și controlul condițiilor igienico-sanitare din unități publice și private;
- coordonarea activităților de vaccinare;
- intervenția în situații de urgență epidemiologică sau de sănătate publică.

- evaluarea factorilor de risc din mediul de viață și de muncă;
- realizarea de analize de laborator (microbiologie, chimice, toxicologie, radioactivitate etc.);
- reglementarea sanitară a obiectivelor economice și sociale;
- colectarea și analiza datelor statistice privind starea de sănătate a populației.

De asemenea, DSP Bihor colaborează activ cu alte instituții și organizații locale pentru desfășurarea de acțiuni comune în domeniul sănătății publice și asigură informarea cetățenilor asupra procedurilor și reglementărilor legale din domeniu.

În esență, rolul Direcției de Sănătate Publică este acela de a veghea la buna funcționare a sistemului sanitar, de a preveni îmbolnăvirile și de a răspunde prompt riscurilor pentru sănătatea publică, contribuind astfel la o comunitate mai sănătoasă, mai bine informată.

În general, sănătatea publică desemnează în exclusivitate eforturile organizate și conjugate ale societății, susținute prin legislație, programe de prevenire și combatere, instituții și servicii sanitare, sociale, educative – în vederea reducerii disconfortului, bolii, incapacității, invalidității și a deceselor premature. Așadar, sănătatea publică este o știință de acțiune aflându-se într-o continuă evoluție în jurul valorilor ei determinante.

Prin controlul în sănătate publică se identifică factorii de risc asupra stării de sănătate a unei comunități sau a unui individ, se evaluează și se monitorizează concomitent cu propuneri de măsuri și comunicare eficientă. Un rol important al activității DSP Bihor îl constituie și evaluarea cu monitorizarea modului de asigurare a asistenței medicale preventive, curative și de recuperare medicală din unitățile sanitare de pe teritoriul arondat, în scopul asigurării accesului la asistență medicală sau servicii medicale oricărei persoane din raza județului și de asigurare a resurselor umane și materiale.

- Care este stadiul implementării proiectului cu denumirea "SMART SĂNĂTATE: DEZVOLTAREA CAPACITĂȚILOR DIGITALE ALE DIRECȚIEI DE SĂNĂTATE PUBLICĂ Proiect co-finanțat din Planul Național de Redresare și Reziliență al României, în cadrul Componentei 7 – COD APEL: MS – 732 aferent I3.2 – APEL NECOMPETITIV, Pilonul II: Transformare Digitală, INVESTIȚIA: I3. Realizarea sistemului de eHealth și telemedicină, PNRR/2022/C7/MS Investiția specifică I3.2 Digitalizarea instituțiilor cu atribuții în domeniul sanitar aflate în subordinea Ministerului Sănătății?

DR: Prin contractul nr. 1365-15-I3.2-11.04.2024 aferent proiectului "Creșterea nivelului de inovare și eficientizare a activității din cadrul Direcției de Sănătate Publică a Județului Bihor" cu un buget total eligibil din PNRR de 2.481.850,00 lei fără TVA, s-a urmărit îndeplinirea a două obiective specifice:

1. Îmbunătățirea, în paralel cu dezvoltarea rețelelor de comunicații și a infrastructurii IT/ hardware precum și,
2. Implementarea unui software informatic integrat ce asigură funcționalitate în ceea ce privește trasabilitatea activităților în cadrul serviciilor din Direcția de Sănătate Publică Bihor, atât în ceea ce privesc fluxurile interne, cât și în ceea ce privesc serviciile publice.

Vă pot spune, că Direcția de Sănătate Publică Bihor este prima dintre direcțiile care au finalizat implementarea proiectului în data de 29.11.2024. Activitățile cuprinse au fost:

1. Echipamente hardware și dotări IT
2. Sistem cablare structurată; amenajare infrastructură IT
3. Software digitalizare
4. Consultanță- management de proiect
5. Comunicare și vizibilitate

Echipamentele IT performante permit o gestionare eficientă a datelor pe care D.S.P. le prelucrează. Concret, a fost necesară implementarea unor componente noi, actualizarea sau extinderea componentelor hardware existente și ale rețelei de comunicații IT. Pentru pregătirea spațiilor tehnice s-au amenajat camerele serverelor și spațiile care deservește infrastructură IT centrală și de distribuție. Toate aceste componente hardware de rețea sunt gestionate de un software adecvat. Prin urmare, pentru îmbunătățirea/dezvoltarea rețelelor de comunicații și a infrastructurii IT/hardware la nivelul instituției s-au achiziționat:

- 3 cabinete metalice (constituind 3 hub-uri de distribuție locală pentru fragmentarea rețelei sporind astfel securitatea cibernetică și redundanța rețelei)
- 11 switch-uri
- 1 server pentru aplicații
- 1 storage pentru date (server fișiere)
- 6 UPS - sursă neîntreruptibilă
- 26 acces point-uri (rețea WiFi pe 2 nivele: unul securizat pentru uzul intern iar altul pentru vizitatori)
- 1 controler acces Point
- 1 microfon pentru videoconferință profesional
- 1 cameră videoconferință profesional
- 1 sistem integrat de videoconferință
- 1 Copiator color A3 de mare viteză
- 92 de PC-uri All in One cu sistem de operare inclus
- 2 Laptopuri de 18 inch cu sistem de operare inclus
- 26 Laptopuri de 15 inch cu sistem de operare inclus
- Sistem cablare structurată (cabluri, conectori, canal din plastic pentru cablu, mufe, piese de îmbinare, patch-cablu, rame modulare) care a permis mărirea vitezei de transfer de la 100 Mbps la 1000 Mbps
- Amenajare infrastructura IT - camera server (Senzor temperatură, senzor umiditate, camere supraveghere, unitate înregistrare cameră, sistem control acces, dehumidificator, sistem climatizare cu monitorizare online)

Privind componenta 2 – Software, a fost implementată o soluție care respectă bunele practici, prevederile legale naționale și normativele europene (regulamente și directive) în materie de identitate electronică, protecția datelor personale și securitate cibernetică precum și securitatea tuturor interfețelor sistemului informatic. Aceasta dispune de funcționalități de administrare care per-

mite oferirea sau revocarea drepturilor de acces, accesul la informații pe bază de credențiale de acces.

Mai mult, au fost îndeplinite condițiile de scalabilitate și potențial de dezvoltare ulterioară prin implementarea următoarelor module:

1. Registratura electronică - înregistrarea și gestionarea documentelor interne, de intrare și de ieșire din cadrul instituției,
2. Arhivare electronică - permite scanarea/atașarea documentelor și ulterior arhivarea lor electronică, într-o bibliotecă electronică operațională,
3. Mod de publicare automată privind anunțurile pe website-ul instituției (nr. nelimitat de categorii),
4. Tele-audiențe online integrate în website - permite modulului de audiențe să faciliteze desfășurarea întâlnirilor/audiunțelor online, prin videoconferință pentru a facilita și accesul persoanelor domiciliat în alte localități sau țări,
5. Depunere documente online care permite depunerea de către petenti/agenți economici a unor formulare cu rubricatură prestabilă în vederea simplificării procesului de depunere cereri la sediul instituției,
6. Verificare status documente depuse - permite persoanelor fizice/juridice să verifice în timp real stadiul documentelor sale depuse atât fizic cât și online,
7. Generator de conectori electronici tip: API care permite generarea de aplicații de interconectare cu alte sisteme informatice ale terților,
8. Modul sesizări online care permite persoanelor fizice/juridice să semnaleze probleme rapid și eficient către instituție,
9. Harta sesizărilor online pentru funcționarii publici și personalul contractual care permite vizualizarea, filtrarea și managementul solicitărilor pe harta interactivă în vederea unei mai bune organizări a echipelor în teritoriu,
10. Harta sesizărilor online pentru cetățeni care permite vizualizarea de către cetățeni a tuturor incidentelor/problemelor semnalate de către locuitorii unei localități,
11. Managementul protecției datelor cu caracter personal care permite configurarea modului de operare în așa fel încât să se respecte procedurile în ceea ce privește securitatea datelor cu caracter personal (GDPR),
12. Modificarea website-ului instituției care să ofere datele și statisticele relevante disponibile, noutăți legislative dar mai ales să fie adaptabil pentru orice tip de dispozitiv.
13. Dulap inteligent - DocuBox care permite funcționalitatea de depunere și ridicare documente de interes public 24/7 prin intermediul unui locker inteligent dotat cu software și o interfață facilă, crescând astfel satisfacerea cetățenilor care nu vor mai depinde de programul de la ghișeu.

R: Cum se implică DSP în activități de sprijin pentru persoanele care solicită informații sau îndrumări în domenii care țin de specificul activității instituției?

DR: Prin implementarea acestui proiect, instituția este mai aproape de persoanele care, ori solicită informații ori au nevoie de îndrumări. Spuneam la începutul

interviului că o parte din activitatea noastră constă în identificarea și managementul factorilor de risc la adresa stării de sănătate. Dar este nevoie de comunicarea acestui risc. Acest lucru a devenit o prioritate a activității noastre prin campanii de informare-educare care vizează diverse grupuri populaționale începând de la copii până la persoane vârstnice oferind informații clare, precise legate de sănătate, inclusiv prevenirea bolilor, vaccinare, igienă, nutriție și sănătate mentală. Astfel, prin compartimentul de promovare a sănătății s-au realizat în anul 2024, 6842 activități/acțiuni de informare-educare-comunicare prin care s-a urmărit diseminarea informațiilor și a mesajelor specifice către grupurile țintă. Au fost încheiate peste 120 de partenerate și peste 500 de colaborări cu instituții, organisme non-guvernamentale, unități economice, unități sanitare.

[https://www.dspbihor.gov.ro/2025/02/Informatii%20publice/Raport de activitate DSP Bihor 2024.pdf](https://www.dspbihor.gov.ro/2025/02/Informatii%20publice/Raport%20de%20activitate%20DSP%20Bihor%202024.pdf)

Pe lângă campaniile de informare-educare naționale privind importanța vaccinării, prevenția consumului de tutun, alcool, sănătatea reproducerii, prevenirea îmbolnăvirilor, etc. DSP Bihor a derulat și campanii locale destinate unor priorități de sănătate publică specifice:

1. Prevenirea îmbolnăvirilor specifice de sezon rece și sezon cald
2. Pentru copii frumoși dinți sănătoși - Promovarea sănătății orale în rândul elevilor de clasa a II-a din județul Bihor
3. Stil de viață sănătos la adolescenți (clasa a IX-a și clasa a X-a) și la alte grupe de vârstă
4. Formarea studenților și a altor categorii de personal, pentru activități de diseminare a mesajelor cu conținut medical
5. Reducerea fenomenului născuților morți și a mortalității infantile în județul Bihor
6. Adoptarea unui comportament sanogen în ceea ce privește nutriția și activitatea fizică în rândul copiilor și adolescenților și populației vârstnice
7. Optimizarea educației pentru sănătate în rândul populației vulnerabile prin activități de informare - educare - comunicare – în vederea schimbării comportamentelor nesănătoase și adoptarea unui stil de viață sănătos

Direcția de Sănătate Publică Bihor este deschisă permanent către cetățeni, iar prin compartimentele sale, oferă sprijin informativ, consiliere și îndrumare în toate domeniile care țin de sănătatea publică și privesc respectarea normelor de reglementare.

Persoanele fizice sau juridice pot obține răspunsuri clare și conforme legislației în vigoare, fie prin solicitări scrise, solicitări transmise electronic, fie prin audiențe sau contact direct cu specialiștii instituției. De asemenea, oferim periodic actualizări și materiale informative pe site-ul instituției, în presă locală și prin rețelele sociale.

- Ce proiecte aveți pe Promovarea sănătății în școli?

Așa cum am detaliat, în campaniile de informare, educarea copiilor și tinerilor pentru adoptarea unui comportament sănătos reprezintă un obiectiv important în activitatea noastră deoarece putem să contribuim la dezvoltarea unor obiceiuri sănătoase pe termen lung.

Prin Compartimentul de Evaluare și Promovare a Sănătății, Direcția de Sănătate Publică Bihor desfășoară constant activități adresate copiilor și adolescenților, în colaborare cu Inspectoratul Școlar Județean Bihor și cadrele didactice din unitățile de învățământ.

Activitățile de Informare – Educare – Comunicare (IEC) sunt integrate în Campaniile Naționale tematice dedicate Zilelor Mondiale sau Europene ale sănătății, conform calendarului stabilit de Institutul Național de Sănătate Publică și aprobat de Ministerul Sănătății.

Temele abordate vizează sănătatea mintală (cu accent pe prevenirea bullyingului, dependenței de tehnologie și violenței), prevenirea consumului de alcool, tutun și droguri, promovarea alimentației sănătoase, activitatea fizică, precum și sprijinirea unei dezvoltări armonioase în rândul elevilor.

Pe lângă campaniile naționale, DSP Bihor derulează și intervenții locale adaptate nevoilor comunității, cum ar fi:

- „Stil de viață sănătos” – activități de educație pentru sănătate în școli;
- „Pentru copii frumoși, dinți sănătoși” – promovarea sănătății orale în rândul elevilor de clasa a II-a;
- „Alimentația sănătoasă și activitatea fizică” (proiect VIAȚA) – destinat preșcolarilor și elevilor din clasele 0–IV – pentru formarea unor comportamente sănătoase de la vârste cât mai mici.

Totodată suntem parteneri ai altor instituții și /sau organizații împreună cu care derulăm activități comune în cadrul unor proiecte pe teme prioritare, agreeate.

Scopul acestor proiecte este de a îmbunătăți starea de sănătate a copiilor și adolescenților prin educație pentru prevenție, formarea unor comportamente sănătoase și reducerea expunerii la factori de risc încă de la vârste fragede.

R: Care sunt, în linii generale, proiectele pe care vi le propuneți pe termen scurt, mediu și lung, din postura de director?

- Ce provocări implică/presupune, din punctul de vedere al organizării, planificării, coordonării, conducerii și controlului activității ?

DR: Bineînțeles că prin funcția de director executiv al DSP Bihor am în vedere organizarea, planificarea, conducerea și controlul întregii activități al direcției. Acestea sunt de fapt funcțiile manageriale. Din anul 2017 nu am avut director adjunct de sănătate publică și am fost nevoită să preiau din atribuții, în prezent având doar director executiv adjunct economic, d-l dr. ec. Florin Mureșan. Prin planificare am avut un plan prin optimizarea resurselor umane pe fiecare compartiment care să asigure o unitate, o continuitate și mai ales o flexibilitate în acțiune, în funcție de provocările apărute. Prin definirea clară a responsabilităților prevăzute în fișele de post și prin formarea individuală pentru îndeplinirea optimă a sarcinilor m-am preocupat să asigur o resursă umană capabilă de a lua decizii bazate pe competență, eficiență și mai ales responsabilitate. Controlul activității reprezintă un proces continuu care este de fapt o îmbunătățire permanentă a calității țintite pe creșterea performanței.

Sigur că mi-am fixat proiecte pe care le-am realizat deja dar, în funcție de schimbările legislative sau conjuncturale au apărut altele noi. Așadar,

Pe termen scurt voi continua cu:

1. Evaluarea anuală a stării de sănătate a populației având la bază indicatorii demografici, de natalitate, morbiditate, mortalitate, etc.

Pornind de la acest studiu voi continua demararea anuală a campaniilor de informare-comunicare-educare pe teme identificate ca posibili factori de risc la adresa stării de sănătate a populației concomitent cu îmbunătățirea infrastructurii de servicii de sănătate din județ. Continuarea de organizare de workshop-uri în colaborare cu Patronatul medicilor de familie care reprezintă de mulți ani un partener activ și loial programelor de prevenție a bolilor transmisibile și netransmisibile. Consolidarea parteneriatelor cu organizațiile internaționale, naționale: UNICEF, Crucea Roșie, etc. reprezintă o preocupare continuă având ca scop sprijinirea populației defavorizate în accesarea de servicii de sănătate.

Obiectivele pe termen scurt se centrează și pe consolidarea capacității instituționale a DSP Bihor, modernizarea infrastructurii digitale, creșterea eficienței serviciilor oferite și adaptarea rapidă la provocările actuale din sănătatea publică.

Pe termen mediu:

Digitalizarea sistemului de sănătate reprezintă unul dintre proiectele ambițioase ale DSP Bihor prin dezvoltarea unei soluții IT în vederea unei gestionări precise a datelor statistice precum și a unei comunicări eficiente între instituțiile de sănătate din județ. Pot spune că am început deja să începem un soft care să asigure preluarea datelor de la medicii de familie, fără comunicare telefonică.

Crearea unor parteneriate cu organizații non-guvernamentale sau guvernamentale pentru implementarea unor programe de screening pentru boli cronice, planificare familială ori sănătatea reproducerii reprezintă proiecte pentru care este necesar a fi abordate în vederea promovării educației pentru sănătate.

Pe termen lung:

Stabilirea și implementarea unor politici de sănătate strategice și durabile împreună cu autoritățile publice locale. Direcția de Sănătate Publică Bihor are un rol esențial în coordonarea tehnică și metodologică a activității personalului din asistența medicală comunitară. Asistența medicală comunitară este o componentă fundamentală a sistemului de sănătate publică, care urmărește asigurarea accesului la servicii medicale de bază pentru toate persoanele, în special pentru persoanele vulnerabile, aflate în zone defavorizate, izolate sau cu acces limitat la servicii medicale clasice, sau aparținând unor grupuri expuse riscului de excluziune socială.

Acești profesioniști realizează activități preventive, asigură identificarea timpurie a problemelor de sănătate, îndrumarea către servicii medicale specializate și, poate cel mai important, consolidarea accesului și creșterea încrederii populației în sistemul de sănătate, ei nu oferă doar servicii medicale – ei oferă încredere. Sunt primii care văd o

problemă, uneori înainte ca familia să o conștientizeze. Sunt cei care ascultă, explică, alinază neînțelegeri și, adesea, aduc speranță.

Derularea proiectului „Furnizare de servicii integrate în comunitățile rurale – facilitarea accesului persoanelor vulnerabile la servicii de bază eficiente și de calitate”, cod SMIS 339395 reprezintă în acest sens, un pas major în direcția sprijinirii comunităților rurale și a categoriilor vulnerabile din județul nostru. Prin selecția celor 2.000 de unități administrativ-teritoriale din mediul rural, de la nivel național, proiectul vizează consolidarea capacității locale de a răspunde nevoilor complexe ale populației. Prin acest proiect, în fiecare comună inclusă va fi formată o echipă comunitară integrată: asistent medical comunitar, asistent social și consilier școlar – un grup de specialiști care vor colabora direct pentru a răspunde, în mod coordonat și eficient, nevoilor complexe ale persoanelor vulnerabile din comunitate.

În județul Bihor, unde multe comune se confruntă cu lipsa resurselor și cu provocări sociale și medicale serioase, un astfel de program integrat este absolut esențial.

Pe termen lung, proiectul are potențialul de a transforma fundamental modul în care comunitățile rurale accesează servicii esențiale. Se va reduce semnificativ gradul de excluziune socială și vor fi create rețele funcționale de sprijin local. DSP Bihor va continua să monitorizeze, să sprijine și să ghideze activitatea personalului medical din echipele comunitare integrate, asigurând calitatea și eficiența intervențiilor. Este un demers pe care îl susțin cu toată convingerea.

Pe de altă parte, promovarea cercetării în vederea dezvoltării unei soluții inovatoare care să abordeze probleme de sănătate publică viitoare în condițiile schimbărilor climatice, îmbătrânirea populației sau alte provocări datorate unor agenți patogeni emergenți sau re-emergenți reprezintă proiecte pe termen lung.

Un alt proiect pe termen lung îl reprezintă modernizarea permanentă a laboratorului de diagnostic și investigație în sănătate publică și laboratorului de igiena radiațiilor prin accesarea de fonduri structurale în vederea menținerii acreditărilor RENAR și CNCAN având în vedere creșterea serviciilor oferite dar și a calității acestora prin efectuarea unor analize de calitate care au dus la realizarea de venituri proprii anuale de 600 000 euro.

R: Care sunt principalele probleme cu care se confruntă directorul DSP?

- În ce mod s-a schimbat/ dacă s-a schimbat abordarea unei noi epidemii, în urma COVID-19 și dacă va fi cazul, sunteți pregătiți să faceți față, unei noi amenințare epidemiologică ?

DR: Este o întrebare cu caracter general pentru că probleme sunt zilnice. Importantă este prioritizarea acestor probleme. Ca director de DSP Bihor dispui de 4 tipuri de resurse: umane, materiale, financiare și timp. Înainte de anul 2020 ne-am confruntat cu lipsa de personal specializat și cu bugete insuficiente pentru a face față provocării crizei sanitare COVID-19. Perioada pandemiei COVID-19 a reprezentat un test de stres extrem pentru întregul sistem sanitar, iar pentru DSP-uri, în special, a evidențiat

cât de esențială este capacitatea de răspuns rapid, coordonare interinstituțională, lucru în echipă și comunicare eficientă.

Omenirea a trecut prin mai multe boli infecțioase-contagioase de-a lungul anilor care au provocat pandemii, unele cu consecințe dezastruoase începând cu ciuma antonină, ciuma bubonică continuând cu gripa spaniolă, gripa porcină, SARS, EBOLA. După fiecare dintre pandemii a fost necesar proiecția și implementarea unor sisteme de sănătate publică care s-au dovedit a fi vulnerabile fiind necesară o îmbunătățire și dezvoltare continuă pentru a funcționa în mod corespunzător. Din istorie am învățat că un eșec în funcționarea sistemului de sănătate ar avea consecințe nefaste și ar permite evoluție necontrolată a unor epidemii/pandemii cu pierderi însemnate de vieți omenești. Consider că o asistență medicală îmbunătățită an de an, cunoașterea factorilor care determină pandemiile concomitent cu aplicarea măsurilor igienico-sanitare sunt benefice pentru atenuarea impactului lor și prin urmare, menținerea unui sistem eficient de sănătate publică, este o investiție utilă pentru viitor.

Un sistem de sănătate publică care se dorește a fi implementat trebuie îmbunătățit periodic și adaptat nevoilor curente. Este necesar a fi evaluat periodic pe baza unor indicatori și măsurători care au la bază comunicarea între factorii de decizie guvernamentali și prestatorii de servicii medicale împreună cu pacienții. Implicarea comunității în identificarea și gestionarea unor situații de urgență ar putea duce la creșterea calității asistenței medicale.

În general, sistemele de sănătate care cuprind oameni, instituții și resurse trebuie să fie accesibile, eficiente, evolutive astfel încât să se adapteze mereu la provocări viitoare și la un mediu în continuă schimbare, permanent modernizate.

Criza provocată de COVID-19 a arătat că amenințările la adresa sănătății publice nu țin cont de frontiere și că este necesar un răspuns global, coordonat rapid și eficient împotriva oricărei provocări. În data de 13.03.2020, în județul Bihor, a fost confirmat primul caz pozitiv COVID-19. Județul Bihor, fiind județ de graniță în vestul României s-a confruntat cu o rată de infectare semnificativ mai crescută bazată mai ales pe migrația transfrontalieră. Cu toate măsurile impuse de autorități de închidere a granițelor situate de teritoriul județului aceasta nu a determinat decât o întârziere în răspândirea noului coronavirus SARS-CoV-2. Un studiu efectuat de noi în perioada martie 2020-martie 2022 a confirmat un nr. de 80080 de pacienți COVID-19, 2936 decese, adică un procent 3,66% și 523 de focare. Așa cum am amintit a fost un test de demonstrare a muncii în echipă deoarece am asigurat, prin resursa umană proprie, resursă materială și financiară de la Ministerul Sănătății: triajul epidemiologic în 4 puncte de trecere terestră a frontierei, 1 aeriană, 1 feroviară, pe lângă activitățile de cazare în 11 locații de tip unități hotel/pensiuni pentru izolare/carantinare a unui număr de nu mai puțin de 2863 de persoane cărora li s-a acordat masa și consult medical. Pentru toate activitățile efectuate de angajații DSP Bihor, activități care erau cu totul diferite de cele cuprinse în fișele de post și pentru care aveau pregătire profesională a fost nevoie de adaptabilitate, flexibilitate, empatie și mai ales sacrificiu propriu; motiv pentru care le-am transmis ori de câte ori am avut ocazia, mulțumirile și admirația mea. Pentru a răspunde provocărilor din pandemie au fost insti-

tuite rapid o serie de instrumente și mijloace, inexistente în momentul declanșării stării de urgență mondiale fiind necesare mai ales o serie de acte normative, legislative pe care le-am aplicat urgent.

Mă întrebați dacă după 5 ani de la declararea stării de urgență suntem pregătiți pentru a face față unei noi amenințări epidemiologice? Eu cred că voi răspunde cu ceea ce am învățat după această provocare.

Am învățat așadar că dezvoltarea capacității instituționale la nivel local cu dezvoltarea mecanismelor de evaluare a riscului biologic și de răspuns rapid în epidemii și pandemii precum și dezvoltarea de metode și produse terapeutice concomitent cu un sistem informațional și informatic precis de colectare și validare a datelor cu accent pe creșterea gradului de conștientizare a importanței vaccinării în rândul populației, prin informarea corectă cu privire la modalitățile de prevenție prin vaccinare și prin utilizarea unor instrumente și metode adaptate dezvoltării tehnologice pot duce la monitorizarea reală și îmbunătățirea stării de sănătate a populației. Și mai ales o comunicare eficientă către populație realizată numai de specialiști în domeniu poate asigura răspunsul adecvat la măsurile instituite.

R: *Dacă considerați că este necesar să răspundeți și la o altă întrebare care nu v-a fost adresată, acum este momentul.*

DR: Așa cum am amintit la începutul interviului privind scopul sănătății publice, un rol important revine comunității pentru că sănătatea publică reprezintă ansamblul cunoștințelor, deprinderilor și atitudinilor populației orientate spre menținerea și îmbunătățirea sănătății. În 1998 O.M.S. a clasificat determinanții stării de sănătate în patru grupe: macroeconomici, factori de mediu, socio-economici, educaționali. La rândul său fiecare grup include determinanți direcți și indirecti. Printre determinanții direcți de importanță majoră se regăsesc: stilul de viață (fumat, tip de alimentație, alcool, utilizare de droguri), condiții de mediu fizic și social (accesul la apa potabilă, sanitația, habitatul), comportamente de grup social (violența în mediul familial, accesul la serviciile de sănătate). Determinanții indirecti cuprind: produsul intern brut, sărăcia, poluarea, modificările de climă, migrația, modificări socio-demografice în structura populației, situațiile de criza (dezastrele naturale, conflictele armate, etc.). Am ținut să reamintesc determinanții stării de sănătate pentru a reliefa faptul că fiecare individ poate acționa pentru menținerea sănătății proprii fizice și mentale, de prevenire a maladiilor ori de prelungire a vieții sale.

„Sănătatea este o comoară pe care puțini știu să o prețuiască, deși aproape toți se nasc cu ea” – Hipocrate

*A consemnat: Dr. Sorana Lixandru
Interviu cu: Dr. Daniela RAHOTĂ, Director Executiv Direcția de Sănătate Publică Județeană Bihor*